

## TEXTBOOK OF MEDICAL ONCOLOGY

SECOND EDITION

CAVALLI, F., HANSEN, H. H., KAYE, S.B. (EDS.)

Martin Dunitz, London 2000

788 str., 81 obr., 157 tab., ISBN 1-85317-825-X, cena 99,50 GBP.

Tato kniha, jež byla byla sestavena za spolupráce 44 odborníků z mnoha evropských zemí, USA, Kanady a Austrálie, obsahuje 25 kapitol. Prvé tři kapitoly obecného charakteru se zabývají molekulární biologii zhoubných nádorů, základy systémové léčby nádorů a základy klinických trialů. Dalších 15 kapitol je věnováno nádorům prsu, gynekologickým nádorům, nádorům hlavy a krku, plic, GI traktu, genitourinárního traktu, sarkomům, nádorům u dětí, leukémií, ne Hodgkinovským lymfomům, Hodgkinově nemoci, mnohočetnému myelomu, gliomům a medulloblastomům, maligním melanomům a nádorům neznámého původu. Temata posledních sedmi kapitol: antiemetika, léčba infekcí u onkologických pacientů s neutropenií, dlouhodobé vedlejší účinky léčby, zvládání bolesti, lékařské náhlé příhody, hodnocení kvality života onkologických pacientů, podpůrná, paliativní a terminální péče.

Prvá kapitola vysvětluje mutační teorii nádorového bujení, chromozomální translokace u hematologických malignit a sarkomů, molekulární genetiku predispozičních syndromů dědičné rakoviny, praktické aspekty molekulární diagnostiky nádorů, genovou terapii aj.; studium tohoto pojednání je usnadněno připojeným rozsáhlým slovníčkem použitých odborných termínů. Druhá kapitola je zaměřena na výklad chemoterapie, endokrinní léčby, imunoterapie, kombinované léčby zahrnující systémovou terapii, adjuvantní a neoadjuvantní léčby aj. V třetí kapitole se probírají požadavky, které musí být splněny, aby klinické trialy byly úspěšné - je třeba jasně popsat problém, který má být řešen, navrhnout trial vhodným způsobem u dostatečného souboru pacientů, shromažďovat data a analyzovat je podle předem specifikovaných kritérií, postupovat ve shodě s mezinárodními standardy provádění trialů atd. Uvádí se, že nízká účast pacientů na klinických trialech zpomaluje pokrok při zdokonalování stávajících léčebných postupů a zavádění nových. Kapitoly zaměřené na nádory v orgánech a systémech, jež zaujímají více než polovinu knihy, sestá-

vají z podkapitol o epidemiologii a etiologii, biologii, histopatologii, klinických projevech a symptomech, diagnóze, stagingu a léčbě. Největší pozornost se věnuje chemoterapii, chirurgie a radioterapie jsou v souhlase s užším spektrem indikací zastoupeny mnohem stručněji. V kapitole o antiemetikách je tabulka s klasifikací těchto látek podle emetogického potenciálu a doporučení pro antiemetickou léčbu. Z vedlejších účinků chemoterapie je popsána kardiální toxicita, plicní toxicita a vliv na reprodukční schopnost a indukce sekundárního zhoubného bujení. V kapitole o zvládání bolesti u onkologických nemocných se upozorňuje, že je třeba vypracovat metody pro hodnocení bolesti, provádět více klinických trialů posuzujících účinnost postupů při zmírňování bolesti, vyvíjet vhodnější analgetika než dosud běžně užívaná aj. Jsou zmíněny některé publikované studie kvality života onkologických nemocných, odpovídá se na otázky typu proč, jak a kdy má být kvalita života měřena a popisuje se návrh studie pro tento účel. V poslední kapitole jsou uvedeny definice podpůrné, paliativní a terminální péče publikované v literatuře, historický vývoj paliativní péče, psychologická péče, úloha rodiny, multidisciplinární přístup, problém eutanázie aj. V dodatku je na 30 stranách velmi rozsáhlá tabulka protinádorových látek, v níž jsou uvedeny u každé položky následující informace: mechanismus působení, farmakologie, interakce s jinými látkami, dávkování a aplikace, toxicita; dále je připojen slovníček odborných výrazů z klinické farmakokinetiky a seznam použitých zkratk.

Jak uvádějí editoři v předmluvě, podnětem k brzkému druhému vydání knihy byl mimořádný ohlas na velmi úspěšné první vydání z r. 1997 a rychlý pokrok v onkologii v posledních letech. Druhé vydání má oproti prvému o 50 % větší rozsah, všechny kapitoly byly důkladně revidovány nebo jsou zcela nové. O aktuálnosti knihy svědčí, že zde nalezneme citace literatury i z r.1999. Jedná se o vynikající přehled současného stavu problematiky, který ušetří zájemcům mnoho času, který by si vyžádalo studium jednotlivých časopiseckých prací. Slovo „přehled“ v názvu knihy by lépe charakterizovalo její obsah než slovo „učebnice“; zdá se však, že toto vydání je oproti prvnímu zpracováno didaktičtěji a stejnorodněji. Adresa nakladatelství: Martin Dunitz Ltd, The Livery House, 7 - 9 Pratt Street, London NW1 0AE, UK.

V. H.